

KvægInfo – Maj 2021

Indhold

- I stalden
  - Kan man få succes med parvis opstaldning af kalve?
  - Varmestress hos malkekøer
- Fodring
  - Aktuelt om proteinpriser
  - Du kan ikke købe dig til god fordøjelighed i dit grovfoder
- Sidste udkald
  - Så er det blevet tid til indberetning af klimatjek
  - Så skal der indberettes til Arlagården
- Kontakt
  - Kvægrådgivere hos SAGRO

I STALDEN

Kan man få succes med parvis opstaldning af kalve?

Af SAGRO Kvægrådgiver Charlotte From Katholm

Ja – det kan man. I hvert fald hvis man spørger flere internationale forskere. Men hvad hvis man spørger en helt almindelig dansk landmand? Læs med videre og få Preben Helths svar.

Med hjerteordningen blev det et krav, at kalve født efter d. 31. december 2020 ikke længere må opstaldes i enkeltbokse fra de er 7 dage gamle. Herefter skal de gå parvis eller i fælles hold.

Forsøg i Danmark og USA viser store forskelle mellem kalve der er enkeltopstaldede og parvis opstaldede. Kalve opstaldet parvis æder som udgangspunkt mere tilskudsfoeder, end kalve der er opstaldet alene. Det kan påvirke tilvæksten negativt ved de enkeltopstaldede kalve og som bekendt er en høj tilvækst væsentlig for mælkeydelsen senere hen. Enkeltopstaldede kalve har også vist sig at være mere frygtsomme når de senere bliver sat i fælleshold end de parvis opstaldede kalve er. Og de sidstnævnte har også vist sig at være nemmere og roligere at håndtere. Desuden kan det være nemmere at fravænne de parvist opstaldede kalve fra mælk. Parvist opstaldede kalve har således god gavn af den tidlige socialisering både i forhold til mindre stress overfor andre dyr – og mennesker. Og i forhold til en højere foderoptagelse.

Men kan det samme også eftervises i praksis? Vi har talt med Preben Helth, Varde, der siden 1. januar har leveret hjerte 2 mælk.

Inden start på hjerte 2 ordningen var der problemer med diarre hos kalvene ved Preben Helth. Derfor var han også noget betænkelig ved at sætte kalvene sammen efter blot 7 dage. Han skulle finde ud af, om de kunne blive bedre til at styre sundheden i løbet af kalvens første leveuge, og løsningen på denne besætning er blevet at give kalve en moderat mælkemængde i stedet for at give dem en ordentlig portion. Det har vist sig, at diarréen kan styres på den måde og derfor er betænkelighederne ved at sætte kalvene sammen parvis efter 7 dage, blevet gjort til skamme. Preben Helths foreløbige 5 mdrs erfaring har vist, at kalvene ansporer hinanden til at æde mere, når de går to og to. Han frygtede, at

de ville patte meget på hinanden, men så længe de får mælk, vand, foder og strøelse nok, har det vist sig ikke at være et problem. Når kalvene samles i større hold, er de også mere fremme i skoen og holder sig ikke tilbage, som de ellers kunne finde på at gøre når de kom fra enkeltboksene. Og det, som til at starte med, blev drevet af tillæg fra Arla drives nu af hensynet til dyrene. Tillægget er selvfølgelig godt, men Preben Helth ville fortsætte med fællesopstaldningen selvom han ikke fik en ekstra betaling for det. Men han understreger dog også, at det er fordi de kan styre sygdomstrykket. For kunne de ikke det, ville det være en helt anden sag.

Varmestress hos malkekøer

Af SAGRO Kvægrådgiver Bjørg Noël Andersen

Efter mange varme somre er det lige så stille blevet anerkendt, at varmessede køer ikke kun er et fænomen i tropiske egne, men også i Danmark. På trods af en, på nuværende tidspunkt, mild forsommer, så kan vejret nemt skifte i en varmere retning og så gælder det om at have taget sine forholdsregler. De sidste par år har mælkeproducenter mærket på egne bedrifter, hvilke udfordringer varmess stress giver og hvordan det kommer til udtryk hos køerne. Ofte ses det, at de højt ydende køer og goldkøerne lider mest.

Lidt om varmess stress

Fænomenet kan opstå når temperaturen og fugtigheden i det omgivende miljø overstiger den termoneutrale zone, som for køer er mellem -5 til +20 grader. Over 20 grader skal kroppen regulere metabolismen i forsøget på at afgive kropsvarme for at opretholde kroppens funktioner. Ved akut varmess stress kan koen potentielt lide af hedeslag, som er en markant stigning i kropstemperaturen og i værste fald dø af det.

Et godt redskab til overvågning af varmess stress er den såkaldte THI skala (Temperature Humidity Index), som med fordel kan hænge på staldkontoret. Her kan man bl.a. se, at ved 25 grader og en luftfugtighed på 50 % er der risiko for mild varmess stress og ved en temperatur på 28 grader og en luftfugtighed på 80 % er der risiko for alvorlig varmess stress (klik her for at se THI skalaen).

Symptomer

De mest almindelige symptomer på varmess stress er; nedsat foderoptagelse, tab af mælkeydelse, hyperventilation, tungen hængende ude, tilbageholdt efterbyrd, børbetændelse, forringet reproduktion og immunforsvaret svækkes grundet lavere foderoptagelse hvilket kan resultere i flere behandlinger af produktionslidelser. Dog kan mange

symptomer og problemer fra varmastress optræde helt ind i efteråret pga. efterslæb fra den varme periode.

Gode løsninger på varmastress

- Håndtér dyr i de koldere timer på døgnet (vend om på døgnrytmen).
- Montér ventilatorer og overbrusning i områder med meget håndtering og aktivitet.
- Rengør vandkar oftere, opstil evt. ekstra vandkar (baljer).
- Reducér ventetid på opsamlingspladser og serviceområder.
- Hyppigere udfodringer og udfodre mest om aftenen.
- Øg energikoncentrationen i rationen.
- Brug det lettest fordøjelige grovfoder i den varme periode.
- Undgå at overfodre med protein. Kræver energi for udskillelse og genererer varme.
- Undgå varme i foderet.
- Tilsæt mættet fedt.
- Tilsæt natriumbikarbonat eller fodersalt.
- Tilsæt ekstra vitaminer.

FODRING

Aktuelt om proteinpriser

Af SAGRO Kvægrådgiver Jens Schmidt

Protein er blevet rigtig dyrt og det vil påvirke økonomien i kvægholdet, når nuværende kontrakter udløber.

Tager man udgangspunkt i aktuelle dagspriser svarer prisstigningen til en merudgift på 3.000 kr. pr. årsko i forhold til sensommeren 2020. Dette svarer ca. til den aktuelle prisstigning på mælk og dermed ingen netto gevinst til kvægbrugeren. Udviklingen viser også, hvor vigtig det er at følge markedet tæt, og få tegnet lange foderkontrakter når priserne er attraktive. Her kan et abonnement på Agromarkets være en rigtig god støtte.

Hvad gør man, når man bliver ramt af nye priser på proteinvarer? Her er det vigtigt at vurdere, hvilke mulighed der er i markedet og om der skal suppleres med en ekstra proteinkilde. Typisk vil sojaskrå komme voldsomt under pres, men vi må også erkende, at sojaskrå er en kanon god proteinkilde pga. den høje energikoncentration og at alternativer som rapsskrå reducerer optagelsen af eget grovfoder.

Langt de fleste leverer nu NON-GM mælk og bliver dermed ramt af en uforholdsvis stor merpris på soja, som aktuelt ligger med en merpris på +230 kr. Dog med faldende tendens fra august måned.

Mange har gode erfaringer med at sænke proteintildelingen og er overraskede over, at det ikke har påvirket produktionen negativt. Desværre er energifoder også steget meget i pris, men der er god mulighed for at reducere foderomkostningen hvis man revurderer sin foderstrategi.

Klik her for at se udviklingen i priser over tid.

Du kan ikke købe dig til god fordøjelighed i dit grovfoder

Mange oplever, at det har været svært at få majs i jorden i år. Enten har det været for vådt eller jorden for kold. Det kan i yderste konsekvens betyde, at kvaliteten af efterårets majshøst bliver dårligere end hvad vi er vant til. Sørg for at få styr på beholdningerne tidligt i år. Hvor skal de sidste foderenheder hentes, hvis majs giver 10% mindre end forventet? Skal der tages et ekstra slæt eller skal noget af kornet tages til helsæd? Det er fx rigtig vigtigt, at vi sørger for at få en høj fordøjelighed i det græs vi tager til slæt nu, så vi sikrer et godt grovfoder til køerne over året.

Fordøjeligheden skal som minimum ligge på 79-81 FK org. stof (1,10 – 1,15 kg ts/FEN) ved første slæt, for at det kan afstemmes i en ration.

SIDSTE UDKALD

Så er det blevet tid til indberetning af klimatjek

For at modtage tillægget på 7,5 øre/kg mælk året ud, skal Arla leverandører have indberettet klimatjek senest d. 30. juni 2021.

Mange af dataene kan trækkes gennem adgang til DMS, dit regnskab (Ø90) og Mark Online. Få af spørgsmålene er nogle du selv som landmand har svarene på.

Vi står klar til at hjælpe dig med to forskellige tilbud:

1. Vi sender dig et dataudtræk, og du taster selv data i Klimatjekket på Arla Farmers.

Pris: 1.500 kr.

2. Vi laver et dataudtræk og taster det for dig. Vi mødes enten fysisk eller online.

Pris: 2.500 kr.

Kontakt din rådgiver, hvis du er interesseret i et af tilbuddene.

Så skal der indberettes til Arlagården

Husk det nu!!

Sidste udkald til indberetning af Arlagården for 2. kvartal, falder d. 31. maj.

Tag fat i din nærmeste kvægrådgiver, hvis tiden er knap og du mangler en hjælpende hånd.

KONTAKT

Kvægrådgivere hos SAGRO

[Klik her](#)